

HET KWAAD IN ONS

CORINE HARTMAN BIJ UITGEVERIJ CARGO

De Jessica Haider-serie

Bloedlijn

Glashard

Zielloos

Ijskoud

Doodskleed

De IJsselmoorden

Een vlaag van waanzin

Sluipend gif

Met Tomas Ross

Doodskopvlinder

Zwarte weduwe

Corine Hartman

Het kwaad in ons

2018

AMSTERDAM

Cargo is een imprint van Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Copyright © 2018 Corine Hartman

Omslagontwerp bij Barbara

Omslagillustratie Ganguin/Plainpicture/Hollandse Hoogte

Foto auteur © Alex Vreeman

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey, Heemstede

Druk Wilco, Zutphen

ISBN 978 94 031 0680 9

NUR 305

uitgeverijcargo.nl

*The road gets dimmer and dimmer
sometimes you can hardly see.
But it's fight, man to man,
and do all you can,
for they know they can never be free.*

Bonnie Parker – *The Trail's End*

Soepele vluchten

Wat is het waard, een leven zonder hoop? Een leven met een onbeweeglijk heden, zonder toekomst en een in duister gehuld verleden, wat moet ik ermee? Welke kant ik ook op kijk, nergens ontdek ik een straaltje zonlicht. Geen sprankje geluk te bekennen, nergens, zelfs mijn dromen hebben geen kleur, spelen zich af in sombere grijstinten.

Er zijn woorden die jaren, zelfs eeuwen overleven, maar ik betwijfel of de mijne, die ik hier nu aan het papier toevertrouw, daarbij zullen horen. Het zou pretentieus zijn te denken dat ik mezelf onsterfelijk kan maken. Dat iets van mijn hand de tand des tijds zou doorstaan.

Dat is me in geen enkel opzicht gelukt. Nooit. Ik verdien dat ook niet.

Vergankelijk is een woord dat veel beter bij me past, zelfs als ik denk aan het werk dat ik deed. Niets zo vluchtig als iets maken dat prompt wordt opgegeten. In gedachten probeer ik 's nachts die zoete, verleidelijke geuren terug te halen, van rijp fruit, van smeltende boter en verrukkelijke chocolade. Ik mis ze, al lijkt dat nogal onbenullig in vergelijking met het missen van levende zielen. Maar het is minder, veel minder pijnlijk om iets onbenulligs te missen en daarvan wakker te liggen dan van dierbaren van wie ik im-

mens veel hield. Houd, zelfs, over de dood heen. Ondanks alles.

Ik herinner me de mateloze verliefdheid, die ik zelfs al voelde voor ik ze in mijn armen had. Het oerinstinct trok zich niets aan van bloedlijnen en liet zich al gelden voor er iets te zorgen of beschermen viel. Zo gewenst, zo ontzettend gewenst waren ze, dat heb ik ze toch wel vaak genoeg laten merken? Mijn vleugels waren te dun, dat is het. Ingesteld op harmonie, op soepele vluchten op lichte thermiek, niet bestand tegen regen en windkracht tien.

In mijn gedachten zijn ze vaak nog klein, praten ze in hun eigen, onbegrijpelijke kindertaal, ik denk omdat er daarna telkens iets afbrokkelde van het intense geluk.

Herinneringen. Ik haat ze, ik wil ze niet.

Het liefst zou ik helemaal niet meer kunnen nadenken. Ik zeg de pillen die me doen verdwijnen in een diepe slaap zonder de realiteit van tijd of leven. Rust. Stilte. Niet dat eindeloos malen, het bittere zelfverwijt, de ontelbare manieren waarop ik het anders had kunnen doen. Beter. Het besef van falen vreet aan mijn ziel.

Waarom ik zelfs maar de moeite neem om maagdelijk witte pagina's te vullen als ik denk dat ze geen eeuwig leven krijgen? Het antwoord is niet zo eenvoudig. Misschien is het omdat ik wil geloven dat ik meer ben dan alleen een vrouw die ademhaalt en eet. Of dat in elk geval ooit ben geweest. Om mezelf daaraan te herinneren. In gedachten hoor ik Richard nog zo zeggen dat het geluk aan hen behoort die aan zichzelf genoeg hebben. Maar zo werkt het voor mij gewoon niet. Dat vind ik te makkelijk. Het is hoe dan ook meer dan dat. Misschien wil ik het verleden wel verdraaien om mezelf wijs te maken dat het niet mijn schuld was.

Maar dat is onbegonnen werk natuurlijk.

Er was iets in het geblaf van de hond dat hem deed huiveren. Het klonk zo schrill, en heel hoog. Daniel hoorde het zelfs met zijn koptelefoon op, met *Soul Food* in zijn oren, vast omdat Jimi net een moment van rust had ingelast. Dieren hebben een ingebouwd alarm, bedacht hij, een extra zintuig waarmee ze onraad al lang van tevoren voelen aankomen.

Nina trok de koptelefoon van zijn hoofd. ‘We moeten gaan kijken,’ schreeuwde ze, ‘daar is iets niet goed, Daniel, kom!’ Ze zette een sprintje in en hij ging achter haar aan, verstijfde toen een jongensstem door de koude februarilucht sneed. Angstaanjagend. Een kreet die doodsangst verried, net als die van de hond. Nina bleef ook staan, ze keek hem aan, de grote ogen angstig in haar getinte gezicht, en in het donkere, bijna zwart van de irissen zag hij feloranje lichtjes.

Oplaaierende vlammen.

‘O jee,’ zei Nina, op haar nagels bijtend. Het schuurtje stond in de fik. Een hok gevuld met hooi voor de beesten van de kinderboerderij en hangplek voor een groep jongeren, de aaibaarheid van lammetjes en konijnen allang ontgroeid, als ze die ooit hadden gekend. ‘Daniel, we moeten iets doen!’

‘Je denkt toch niet dat ik daar naar binnen ga?’

‘Je kan die jongen toch niet laten zitten? Shit, zeg, dan ga ik zelf wel.’

Daniel volgde en pakte haar bij de arm. ‘Niet verder,’ zei hij. ‘Blijf hier staan.’ Hij probeerde niet te denken aan de verzengende hitte en keek naar zijn vingers. Die wilde hij heel houden, stel je voor dat het gevoel erin zou verdwijnen en hij nooit meer gitaar zou kunnen spelen. Nina schreeuwde naar hem, het vuur knetterde in zijn oren en hij hoorde amper wat ze riep. Hij ramde met zijn sneakers tegen de deur, die er gammel uitzag maar sterker bleek dan gedacht. Zijn handen beefden, hij hield ze voor zijn gezicht, uit angst dat de vlammen hem zouden grijpen, dat ze aan zijn kleding wilden likken, aan zijn huid.

‘Daniel, dat ding stort zo in.’ Nina stond alweer vlak achter hem te springen. ‘Bel het alarmnummer dan,’ zei hij. ‘Schiet nou op.’

Bij een volgende trap gaf het hout hevig krakend mee, hij verzamelde al zijn kracht, trapte, en toen, eindelijk, sloeg de deur open. Met de mouw van zijn leren jack voor zijn mond ging hij op zijn hurken zitten en probeerde iets te zien in de grijszwarte walm.

Daar lag hij. Thijs. Onbeweeglijk. Hij strekte zijn arm uit naar de jongen maar trok die snel weer terug. Die hitte! De vlammen waren dichtbij en hij aarzelde, besepte dat als hij nog iets wilde, dat nu moest gebeuren. En dus haalde hij een keer diep adem, weigerde toe te geven aan zijn angst en greep de donkerblauwe mouw. Hij trok alsof zijn leven ervan afhing, nee, niet alsof. Sleepte hem weg, weg van het vuur. Er likten vlammen aan de spijkerbroek, hij hoorde ze knetteren en dacht zelfs de geur van verbrand vlees te ruiken. Hij trok opnieuw, en opnieuw, tot hij merkte dat het minder heet werd. Het ademhalen ging iets makkelijker, al hoestte hij nu de longen uit zijn lijf.

Thijs werkte niet mee en Daniel vreesde dat hij dood was. Hij sleepte de jongen verder weg van het schuurtje, moest

even stoppen om zwarte troep uit te spugen, zette door en liet het lichaam los toen hij zeker wist dat ze ver genoeg van het vuur waren. De jongen kreunde en dat was goed nieuws. Hij leefde. Maar die allesverslindende vlammen! Daniel rolde het lichaam over de grond, het had vanmorgen geregend, het koude, vochtige gras zou zijn werk doen.

‘Ik... ik heb gebeld, ze komen eraan.’

Nina. Ook dat nog. ‘Ga ze opvangen bij het hek.’

‘Maar jij...’

‘Schiet op.’

Naast het schuurtje was een uitgraving, een ondiepe metersbrede kuil die zich bij regen vulde en waar de dieren uit dronken. Er stond ook nu water in en hij rolde het lichaam ernaartoe, stopte toen hij merkte dat er geen rook meer van Thijs af kwam. Vervolgens herinnerde hij zich iets over smeulend vuur dat opnieuw kon oplaaïen en duwde hem alsnog het water in, het hoofd erbovenuit, aan de rand van de plas. Hij lag roerloos, de ogen gesloten, maar Daniel zag de lippen bewegen. Hij trok het lichaam een stuk uit het water, liet het onderste deel erin liggen, dat leek hem het beste, zoals je een verbrande vinger onder de koude kraan houdt.

Zo was het genoeg.

Zwaar hoestend zakte hij door zijn knieën, wreef door zijn prikkende, tranende ogen. Gelukkig kon hij zijn vingers nog bewegen, die hadden niets te lijden gehad. Hij stelde zichzelf gerust: Thijs ademde. Het water in de kuil was zwart en dik als modder, Thijs was een homp viezigheid, maar dat gaf niet, hij was niet dood, daar ging het om. Terwijl Daniel zijn arm bekeek, die aanvoelde alsof er naalden in werden gestoken, stortte de schuur in. Krakend hout. Zwarte rook.

Tot zijn stomme verbazing kwam Thijs wankelend over-

eind en strompelde naar het vuur. ‘Boy,’ zei hij snikkend. ‘Boy is daar nog.’ Daniel greep hem bij de schouders. Het ontlokte de jongen een kreet van pijn. ‘Wil je echt dood? Heb ik daarvoor mijn leven gewaagd? Ga jij dan ook maar, sukkel, je hond achterna.’ De jongen jammerde. Daniel trok hem naar zich toe, keek in de lichtblauwe ogen. ‘Nou, toe dan,’ zei hij. ‘Ga hem redden. Dan pak ik mijn mobiel-tje om je te filmen, kan iedereen zien hoe dom je bent.’ In de verte hoorde hij de indringende tonen van hulpstroepen. Sirenes. ‘Als je maar goed onthoudt,’ beet hij de jongen toe, ‘wie je uit die schuur heeft gered, anders weet ik je te vinden. Begrijpen we elkaar?’

De jongen knikte.

Daniel hoestte opnieuw. Zijn keel schrijnde alsof hij een heel pakje zware shag had opgerookt.

Zijn keel zou met een beetje water wel gered zijn, maar dat zei Daniel niet toen een ambulancemedewerker vroeg hoe het met hem ging. Hij kuchte, haalde moeizaam adem, en kreeg een kapje op zijn mond van de vrouw.

‘Extra zuurstof,’ zei ze. ‘Toch maar even doen voor de zekerheid.’

Vervolgens ontfermde ze zich samen met de andere hulpverlener, een dikke man met kleine varkensoogjes, weer over Thijs, die eruitzag alsof hij uit een schoorsteen was gekropen. ‘Ken je hem?’ Daniel trok het mondkapje opzij. ‘Van school, vaag, een paar klassen lager.’

‘Zijn naam?’

‘Thijs.’

‘En zijn achternaam?’

Hij haalde zijn schouders op.

Ze zeiden dat hij mee moest in de ambulance, hij wenkte Nina, die een beetje afzijdig stond, nerveus rokend. ‘Jij

gaat vast naar huis,' zei hij en moffelde het mondkapje weg. 'Zeg maar dat ik een jongen moest helpen. Verder niks. Anders komen ze ook nog naar het ziekenhuis.'

'Ik wil mee.' Hij schudde zijn hoofd. 'Dat kan niet. Ga nou naar huis. Het komt goed. Echt.' Dat leek haar te kalmeren. 'Oké,' zei ze, en ze glimlachte.

Met loeiende sirenes onderweg naar het ziekenhuis, stelde Daniel zich voor hoe gaaf het zou zijn als hij nu een selfie kon maken: hij in een ambulance, hoe cool was dat? Hij had vaker in zo'n ding gezeten, gelégen moest hij zeggen, maar niet in zo'n situatie – zo'n niks aan de hand-situatie. Dat beetje rook in zijn longen, een zere arm, dat stelde niks voor, vergeleken, bij wijze van, met een kogel in je hoofd. Hij zat vlak naast Thijs en zodra die zijn ogen opende en hem aankeek, fronste Daniel zijn wenkbrauwen. Zijn donkere blik werd dan nóg donkerder. Imponerend. Je houdt je mond, was de boodschap. Een codetaal die Thijs wel zou begrijpen.

In het ziekenhuis werd Daniel onderzocht. Hij moest diep ademhalen terwijl een arts naar zijn longen luisterde en ze deden tests. De brandwond aan zijn arm werd behandeld, er ging een verbandje omheen dat er over een paar dagen af mocht. Gelaten liet hij alles over zich heen komen, voelde opluchting toen ze klaar waren en een verpleegster hem naar een andere kamer leidde. Ze ging niet mee naar binnen. Er wachtte iemand op hem, zei ze.

Een agent. Geen uniform, recherche dus. Daniel herkende hem, al herinnerde hij zich geen naam. Hij merkte het trouwens altijd, alsof politiemensen een soort vanzelfsprekende autoriteit uitstralen. Dat zou hij zelf ook willen, maar dan zonder uniform. Jesse had laatst nog gezegd, de pruttelende waterpijp tussen ze in, dat ze bij de politie meer allochtonen wilden.

‘Ik ben geen allochtoon,’ was zijn antwoord. ‘Maar je lijkt er wel een.’ Nogal een open deur dus, en hij had niet gereageerd. Negeren was vaak de beste reactie. Ze hadden toch geen idee. Hij had zijn gitaar gepakt en Jesse iets nieuws laten horen. Daar lag zijn toekomst. Muziek. ‘Wacht maar,’ zei hij, ‘ik krijg mijn kans nog wel.’

De man stelde zich voor als Schellekens. Een vijftiger. Niet onvriendelijk. Hij liet een identificatiebewijs zien. ‘Ik wil graag van je horen wat er is gebeurd.’

‘Er valt niet zoveel te vertellen. We zagen dat het schuurtje in de fik vloog...’

‘Wie zijn we?’

‘Mijn zusje Nina en ik. Zij moest naar huis, heb ik haar gezegd.’

Schellekens knikte. ‘Een collega van me heeft haar thuisgebracht. Vertel verder.’

‘We zagen vlammen, liepen er naartoe en hoorden dat er iemand binnen was. Ik heb de deur opengetrapt en hem eruit gehaald.’

‘Opengetrapt? Hoezo, zat die deur op slot?’

‘Daar ging ik wel vanuit, of hij klemde, anders was die jongen toch zelf wel naar buiten gekomen?’

De man schreef wat op, en vroeg: ‘Het is een plek waar gedeald wordt, nietwaar, rondom die kinderboerderij?’

‘Dat zou best kunnen, ja. Ik ontmoet er soms vrienden, dan trekken we samen op.’ De onderzoeker vroeg wat Thijs daar moest en Daniel schamperde: ‘Een sjekkie roken of zo? Dat moet u hem vragen.’ Schellekens schreef opnieuw iets op en vroeg: ‘Hoe oud ben je nu, Daniel? Negentien?’ Hij knikte, rechtte zijn rug. ‘Hoe gaat het met Thijs?’

‘Het is ernstig,’ zei Schellekens, ‘maar hij is niet in levensgevaar.’

‘Ik heb ook geblaf gehoord,’ zei hij, ‘in de schuur.’

‘Helaas is dat correct, ja, ik heb net doorgekregen dat er een hond is gevonden.’ Het kwam bij Daniel een beetje cynisch over toen de agent zei: ‘Thijs heeft gezegd dat jij hem hebt gered uit die schuur.’

‘Thijs kan het weten, toch? U dacht vast iets anders? Alleen omdat ik...’ Hij voelde zich ongemakkelijk.

‘Hoezo,’ zei Schellekens, ‘waarom zouden we?’ Maar de ogen van de rechercheur vertelden een ander verhaal, met die blik vol scepsis, en ondanks alles deed hem dat pijn. Schellekens zei dat hij voorlopig genoeg wist. Daniel stond op om weg te gaan, maar de man wilde hem per se thuisbrengen.

Rond de tijd dat mijn zoon zich in een levensgevaarlijke situatie bevond, was ik in mijn winkel. Zonder een enkel besef van wat zich elders in het dorp afspeelde, hielp ik een klant die 's ochtends telefonisch een bestelling had geplaatst. Ze kwam de gebakjes die middag ophalen. Een nieuwe klant, met die terughoudende blik waarmee ze me opnam. Alsof ze zich afvroeg of ik wel een patissier kon zijn. Ze had vast gerekend op een rondborstig type met blosjes op de wangen en niet op zo'n slanke vrouw. Die proeft nooit iets, zag ik haar denken, hoe kan ze dan weten of het lekker is?

‘Kijkt u eens.’ Ik gaf haar een cupcake ter grootte van een flinke bonbon. Een miniatuurverleiding, een voorproefje van wat ze mee naar huis zou nemen. Haar ogen begonnen te glinsteren. Ze proefde. ‘Dat is heerlijk!’

‘Dan zal de rest u ook smaken.’

‘Uw zaak werd me aanbevolen door een vriendin,’ verklaarde ze. ‘Ze heeft niets te veel gezegd.’

‘Bedank haar namens mij,’ zei ik. Ze rekende af en vertrok.

Ik herschikte wat scones en brownies in de vitrine en zag voor me hoe ze thuiskwam in haar villa om in de serre een high tea voor te bereiden. Voor haar vriendinnen, gokte ik, een tiental dames voor wie de jaren begonnen te tellen en die de grote aftakeling op afstand hielden met bindweef-

selmassages en botox. Ik verzon maar wat natuurlijk, en ik oordeelde niet. Als Richard minder ouderwets zou zijn, had ik ook een rimpel hier en daar willen laten wegtoveren. Dat hij me mooi vond zoals ik was, puur en onbewerkt, dat pleitte dan weer voor hem. Heel wat van die dames lieten zich vast verbouwen omdat ze door manlief werden geattendeerd op de imperfecties. Ik riep mezelf tot de orde. Ik zou het ook vervelend vinden als anderen zomaar iets over mijn leven verzonnen terwijl ze geen idee hebben wie ik werkelijk ben.

Het was Richard die de advertentie in de krant zag: een ambachtelijke banketbakkerij in Kampen zocht iemand om thuis als freelancer in te springen als de nood hoog was. Gebakjes, taarten, cake, van alles moest er worden gebakken. Richard vond het wel wat voor mij, ik hield van bakken en zou mijn eigen werktijden kunnen plannen. Onze jongste was net naar het voortgezet onderwijs, ik zag op tegen de lege dagen en het leek me geweldig om van mijn liefhebberij mijn werk te maken. Dat was het ook, en toen drie jaar geleden dit winkelpand vrijkwam, ging ik een nieuwe uitdaging aan: voor mezelf beginnen. We deden zelf de inrichting. Dat kon in de lange zomervakantie die leraren nu eenmaal hebben en waarin Richard graag aan het klussen was. Zo knapte hij in de vakanties ons huis op. Een statig landhuis met een grote lap grond aan de rand van Hattem, te danken aan mijn schoonvader. Zijn nalatenschap.

Met een trots gevoel liet ik mijn blik de winkel rondgaan. Die was klein, maar veel ruimte om mijn lekkernijen te maken had ik niet nodig en ik hield mijn assortiment beperkt. Voor de huis-tuin-en-keukenbonbon met kersenlikeurvulling is er de supermarkt, ik bood alleen exclusieve, huisgemaakte creaties. Van verfijnde petit fours of een driedi-

mensionale Nijntjetaart tot een vijf verdiepingen tellende bruidstaart. *Simones Smaakatelier* stond er met sierlijke letters op de gevel.

Achter in het atelier was een kleine werkruimte gecreëerd, afgescheiden door een glazen wand en dito deur. Het was net een laboratorium, met veel rvs en kunstmatig daglicht. Een hypermoderne ruimte, in tegenstelling tot de winkel zelf: daar stond een donker eiken, antieke toonbank en op de vloer lag een hoogpolig, bordeauxrood tapijt. De vitrines waren ingericht met een fluwelen ondergrond, dat deed ouderwets aan en dat was ook precies wat ik wilde. Terug in de tijd, een beetje nostalgisch. Het maakte de beleving van puur genot nog intenser, zeker in combinatie met alle verfijnde geuren.

Het bescheiden assortiment wisselde regelmatig, afhankelijk van de ingrediënten die de natuur te bieden had. Zo had ik gisteren overheerlijke bonbons gemaakt met een vulling van dennennaalden. Een speciaal soort natuurlijk, die alleen ik wist te vinden. De naalden, gehakseld en gemixt met een fijne room, hadden een frisse, kruidige en citroenachtige smaak, een perfecte combinatie met de zoete chocola. Ik hield van experimenteren, oefende net zolang tot ik helemaal tevreden was en liet ze dan thuis proeven. Als Richard en de kinderen vroegen om meer, dan wist ik genoeg.

Ik voelde me er als een vis in het water, in een klein, knus aquarium, het kwam eigenlijk niet helemaal uit, maar dat was niet erg, Richard vond het ook fijn dat ik wat omhanden had. Het enige waarmee ik rekening hoefde te houden, waren de openingstijden. Door mijzelf bepaald.

De winkelbel. Er kwam een man binnen, een klant die ik eerder had gezien. Een vijftiger, categorie schaapjes op het droge. ‘Vier cupcakes, graag,’ zei hij, toen ik vroeg waar-

mee ik hem van dienst kon zijn. ‘Heeft u een voorkeur in smaak? Mag het een beetje gewaagd zijn?’ Ik glimlachte.

‘U maakt ze zelf heb ik me laten vertellen.’

‘Dat klopt.’ Met een schepje pakte ik een miniatuurcake uit de vitrine. ‘Deze is om te proeven. Chocolade, met zachte boterroom en een zweem van espresso en sinaasappellikeur.’

Hij begon te glunderen. Als een bloem in de knop die opening en de zon voelde, zo ontwapenend. Kinderlijk, zelfs. Ik gunde hem de tijd zijn smaakpapillen optimaal te benutten.

Smaakpapillen. De mijne waren blijkbaar goed ontwikkeld, mijn geurpapillen trouwens ook. De twee zintuigen die ervoor zorgden dat ik mijn creaties kon beoordelen, en vermoedelijk vele malen beter ontwikkeld dan die van de gemiddelde mens. Geen idee trouwens of een ander zintuig daardoor was benadeeld, ter compensatie.

‘Heerlijk,’ verzuchtte hij, ‘heerlijk, dit is hemels. Ik neem er geen vier, maar acht. En wilt u misschien een tip van mij?’ Ik keek hem afwachtend aan en hij vervolgde: ‘Onze Christelijke Gereformeerde kerk heeft u nodig.’ En voor ik kon zeggen dat wij geen kerkgangers waren, voegde hij eraan toe: ‘Tijdens vergaderingen, en ook voor mensen die zondags tussen de twee diensten door goed werk doen, zou zo’n traktatie geweldig zijn. Als u uw gezicht nou eens laat zien, op een zondag, dan...’

We werden afgeleid door het lawaai van een sirene en even later reed een brandweerwagen met hoge snelheid langs de winkel. Het geluid ging voorbij, maar bleef even nagalmen in mijn oren. ‘Niets te zien,’ zei de klant, die net als ik naar buiten keek. ‘Hopelijk niets ernstigs.’

Als er een brandweerauto met zo’n vaart en sirene op uit werd gestuurd, was er natuurlijk iets ernstigs aan de

hand, dacht ik, maar ik zei: ‘Dat hoop ik ook.’ Even flitste de gedachte door mijn hoofd dat er iets kon zijn met een van mijn kinderen, maar ik riep mezelf tot de orde, die bezorgdheid sloeg nergens op.

De klant rekende af, wenste me een prettige dag en verliet de winkel. Ik keek nog even naar buiten, zonder iets alarmerends te zien. Bomen langs de weg, waar de winkels ophielden. Een grijsblauwe lucht, niet onheilspellend, geen rook. Ons huis was de andere kant op. Toch had ik de kriebels en voelde de behoefte Richard en de kinderen te bellen of ze niks mankeerden. Ik hoorde Daniel in gedachten al zeggen: Hoezo, bezorgd, doe even normaal, oké?

Mijn mobieltje rinkelde en ik verwachtte Richard. Tegen het einde van de middag belde hij vaker om te zeggen hoe laat hij dacht thuis te zijn. Maar het was Nina. Overstuur. Ik hoorde het aan haar stem, hoger dan gewoonlijk, toen ze zei dat Daniel naar het ziekenhuis onderweg was en dat zij werd thuisgebracht door een agent. Ik hoefde me geen zorgen te maken. Alsof bezorgdheid een knop is die je aan of uit kunt zetten.

Had het ermee te maken dat Daniel en Nina niet mijn eigen vlees en bloed waren? Ik dacht zelf van wel. Mijn zorgen om de jongste, waarvan ik alsnog zwanger werd toen de adoptieprocedure al liep, waren van een ander kaliber. Lichter. Maar dat lag misschien ook aan de kinderen zelf: Veerle danste met ogenschijnlijk groot gemak door het leven, terwijl mijn Braziliaanse duo nog steeds leek te moeten knokken voor een vleugje geluk.

De rechercheur die hem thuisbracht, liet Daniel zelf vertellen wat er was gebeurd. De man knikte goedmoedig, maar ik meende in zijn blik ook bezorgdheid te zien. Logisch, dacht ik, met een jongen die aan de dood is ontsnapt uit

een brandende schuur. Na een telefonische oproep moest de man acuut weg, hij gaf ons een hand, wenste Daniel alle goeds en zei dat als hij wilde praten hij altijd bij hem terecht kon.

Nadat ik hem had uitgelaten, vertelde Daniel dat hij Thijs niet goed kende maar wist dat hij bij Veerle in de klas zat. ‘Thijs rookte in een schuur vol hooi,’ zei hij. ‘Dat is vragen om problemen, toch? Het is heel naar dat hij gewond is geraakt, maar het was zijn eigen schuld.’

‘Roken in zo’n schuur,’ zei ik, ‘dat is inderdaad erg gevaarlijk.’

De brandwond op zijn arm stelde niks voor, zei hij, en hij had gelijk. Toen ik het verband er een paar dagen later afhaalde, bleek de wond mooi geheeld. Ik informeerde enkele malen naar Thijs en liet in het ziekenhuis een fruitmand voor hem bezorgen. Daarna verschoof het incident naar de achtergrond. Richard had het er ook niet meer over, hoewel hij er op school vast nog weleens iets over hoorde. Hij kon lyrisch en vol passie vertellen over klassenprojecten, maar hij noemde nooit namen.

Er waren eerder incidenten geweest, knokpartijtjes, diefstalletjes, en ik wist net zo goed als Richard dat onze zoon joints rookte. Af en toe een pilletje slikte. Daniel was nu negentien. Zou binnen afzienbare tijd wellicht uitvliegen. Hij vertelde ons nooit wat er in zijn hoofd omging. Dat hoefde ook niet. Maar hij leek me altijd oprecht. Met zijn diepbruine ogen pakte hij me als jochie van drie al in. Zijn mooie glimlach erbij en ik smolt. Ik wilde gewoon niet denken aan die andere kant van hem.

Het was doodstil in de klas. Richard constateerde het met genoeg, al verwonderde het hem niet. In een dubbeluur liet hij zijn leerlingen de film *Die Welle* zien, over de geschiedenisleraar die in de jaren zestig van de vorige eeuw met een experiment op pijnlijke wijze blootlegde hoe gewone mensen zover kwamen Hitler te volgden in zijn jacht op miljoenen Joden. Het was een vast onderdeel van zijn lesprogramma. Richard wilde de jongeren bagage meegeven voor de rest van hun leven en beschouwde dit voor alle vierdejaars als verplichte kost. Hij had gekozen voor de Duitse versie, meer gedramatiseerd dan het origineel, *The Wave*, omdat de aangepaste ontknoping schokkender was, langer nazinderde. Voor hem hoefde dat niet, zeker niet als de waarheid erg genoeg was, maar de jeugd was niet meer zomaar onder de indruk, leek soms zelfs ongevoelig voor geweld, althans op tv of in computergames. ‘En vergeet niet, dames en heren,’ zei hij op een rustig moment in de film, ‘dit is een waargebeurd verhaal.’

Liefst had hij de uitdaging willen aangaan zelf zo’n experiment op te zetten, maar ideeën daarover waren door de staf de kop ingedrukt. Te riskant, volgens hen. Goed, prima, op deze manier waren de jonge hoofden evengoed gefascineerd.

Met zijn leerlingen aan de beelden gekluisterd, opende hij intussen sites op zijn mobieltje en scrolde door het

nieuws van de dag, op zoek naar een actuele gebeurtenis om te linken aan de film. Landelijk, regionaal, en plaatselijk nieuws, in die volgorde.

Bij het zien van de naam Thijs Kooistra zette hij het beeld stil. Hij dacht regelmatig aan de jongen, die werd gered door zijn zoon. Sinds het voorval, enkele weken geleden, was hij extra alert in de klas. Het gerucht ging dat de jongen zelfmoord had willen plegen. Daniel bevestigde dat Thijs terug had gewild, de brandende schuur in, maar wilde er verder niets over kwijt. Gerucht of niet, zou hij het merken als een van zijn kinderen suïcidaal was? Signalen van depressie, zwijgzaamheid, norsheid, daar moest hij op letten. Bij zijn vader had hij er nooit iets van gemerkt.

Er stond een foto bij het artikel, Thijs aan de oever van de IJssel met een schetsblok op schoot. Thijs hield van de IJssellandschappen van Voerman senior, vermeldde het bij-schrift, en verder dat hij net zo'n goede kunstschilder wilde worden. Een ouder portret, nam Richard aan, want de jongen lag nog steeds in het ziekenhuis. Daar ging dit verhaal ook over: er was sprake van diverse operaties vanwege de littekens die hij zou overhouden aan de brand. Een traumatische ervaring, een ongeluk, en Daniel werd genoemd als reddende engel.

De burgemeester had hem zelfs willen bezoeken om zijn eer te betuigen, maar Daniel had gezegd: 'Die dooie? Ze lachen me uit op school, dat gaan we echt niet doen.' Hij bleef bij zijn besluit, zijn zoon ten voeten uit, en hij kon die vastberadenheid wel respecteren. In zijn tijd haalde je het niet in je hoofd een bezoek van zo iemand te weigeren.

Hij legde zijn mobieltje weg en streek in een gewoontegebaar over zijn overhemd en stropdas. Simone was vanmorgen in een voorbarige voorjaarsbui met zijn lichtroze overhemd en bijpassende das met lila stippen. Een van de

vrouwelijke collega's had hem gecomplimenteerd en gevraagd of hij jarig was. Hij keek de klas rond en bedacht dat de reddingsactie een gunstig teken was, een compensatie voor veel negativiteit. Jongens van deze leeftijd hadden hun lieflijkheid allang van zich afgeschud, deden niets liever dan de oude garde uitdagen, hij kende er genoeg om dat te durven stellen. Maar bij Daniel zat het dieper dan de nadagen van een puberteit, al was hij met alles laat geweest. Simone had erop aangedrongen met Daniel weer eens naar de psycholoog van Jeugdzorg te gaan, maar hij voelde steeds vaker weerzin als het voor de zoveelste keer ging over hun kinderen en over Daniel in het bijzonder. Daarom ook had hij thuis niet verteld dat hij Nina onlangs moest ophalen van school omdat ze een klasgenoot had geslagen. Hij was de spanningen in huize Steenbeeck zat en hij hoorde zijn vader zeggen, alsof zijn geest nog in het huis doolde: Jongens, jongens, laten we dit soort basale emoties voor ons houden, ze zijn werkelijk non-interessant.

Simone vatte elke tegenslag op als persoonlijk falen, zoals ze dat al deed vanaf het moment dat Daniel als zevenjarige zijn eerste diefstal pleegde. Voor zover ze wisten althans. Een zak Engelse drop van nog geen twee euro. 'De jongen is ons aan het testen,' had hij destijds gezegd, in het volste vertrouwen dat hij genoeg had gelezen over de ontwikkeling van adoptiekinderen. 'Hij schuwt geen enkel middel ons van zich af te duwen om uit te vinden of we hem willen houden. In feite is dit verlatingsangst en tegelijkertijd een schreeuw om aandacht.'

Dat laatste had Simone zich erg aangetrokken. Hij kon haar er niet van overtuigen dat het niet aan haar lag, dat ze genoeg tijd met hem doorbracht. Het zou goedkomen. Diep vanbinnen was Daniel een goeie jongen. Dat kon Thijs beamen.